

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset” Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre **6 frt.** — Félévre **3 frt.**
Negyedévre **1 frt 50 kr.**

HUMOROS REGÉNY.
(11. folytatás.)

A MILLIÓS BABA.

Írta: **Tölgyessy Mihály.**

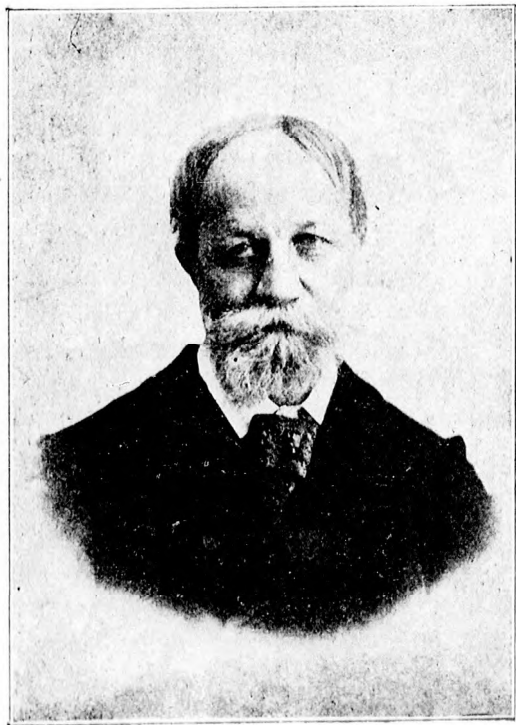
VII. Az akasztófajelölt.

Előrelátható volt, hogy a fáradozásának talán nem is lesz eredménye, de meg fogják kísérteni sorban, egyiküknek talán mégis sikerülni fog.

Egy, aki életben maradt, s aki oly szerencsés, hogy nincs megkötözve, vagy kötelékeitől megszabadulnia sikerült.

Minden szem oda irányult.

Dr. JÓKAI MÓR ÉS NEJE SZÜL. NAGY BELLA.

Ekkor léptek hallatszottak a hajóürből, a födélzetre vezető lépcsőn. Valaki jön!

Mr. Plumb volt, ki kábult fejjel, ingadozó léptekkel jött fel a fedélzetre. Fején ökölnyi búb volt.

Bágyadt tekintetét legelőször is körüljártatta a fődélzeten, mely a pusztulás rettentő képét nyújtotta.

Meglátta a megkötözött matrózokat, de ezek is látták őt s mindjárt kiáltották is.

— Ide, ide mr. Plumb, segítsen rajtunk!

A milliomosnak legelső kérdése volt:

— Hol a lányom?

Erre senkitem adhatott felvilágosítást, legfeljebb ama feltevés nyilvánult minden oldalról, hogy alighanem elvitték a kalózok.

— Utánuk! — üvölté Plumb.

— Igen, igen! — mondák a matrózok. — De előbb vágja szét kötelékeinket!

Mr. Plumbnak szerencsére megmaradt a penezilusa, melylyel sorjában szétmetszé a matrózok kezén-lábán levő köteleket.

Megállapított, hogy a legénységből a következők maradtak meg: a kormányos, a vitorlameszter, a fűtő és néhány matróz. Hogy a kapitányból és hajótisztekből mi lett, azt senkitem tudta.

Nyilván rabságba hurczolták őket a kalózok misz Lilivel együtt.

— Utánuk! — üvölté Plumb Tommy másodsor.

A felszabadított matrózok most már könnyebben vélték beszélhetni vele. Nevükben elő is állott a kormányos s így szólt:

— Miszter Plumb, mi most oly szegények vagyunk, mint a templom egere! Amit merész kalandunkért kaptunk, azt elvitték a kalózok.

— Tehát annál is inkább utánuk! — kiáltá a milliomos.

— Oh nem! — veté ellen a kormányos. — Ön vitt bennünket ebbe a nagy bajba, már most úgy illik, hogy kárpótoljon bennünket.

— Fiaim, én is ki vagyok rabolva! Nemcsak pénzemet vitték el, hanem gyermekemet is, oh szegény ártatlan Lilim, mi lesz belőled?

A szerencsétlen apa sirva fakadt. Majd gyorsan összeszedve magát, embereihez fordulva hozzátette:

— Utánuk! Vagyonomat felosztom köztetek, ha a kalóztól visszaszerzitek nekem elrabolt gyermekemet!

Nagyon szép ígéret volt, de nem igen volt fogantatja! A kedélyek egyáltalán nem buzdultak fel. Senkinek sem volt kedve avagy bátorsága úzóbe venni a kalózokat s megküzdeni velük.

Ha erre egyáltalán képesek lennének, akkor a kalózok mindjárt első izben nem fogtak volna ki rajtuk.

A szerencsétlen apa fájdalma azonban meghatotta őket s miután valahova menniök csak kellett, hát elindultak, abban a hitben hagyván mr. Plumbot, hogy a kalózokat üldözik, pedig egyikük sem óhajtott visszontlátni a rablókat.

Plumbra iszonyu napok következtek A leánya utáni fájdalom csaknem esztől fosztotta meg!

Éjjel-nappal nem volt nyugta. Ugy járt a hajón, mint egy örült! Némelykor megállott és öklével homlokára ütve, elátkozta magát.

Majd meg John Billre támadt és a legkeményebb szemrehányásokat zuditotta fejére.

— Ön az oka mindennek! — kiáltá — Ön eszelte ki az örült tervet, melynek ily szerencsétlen vége lett. Ön vásárolta meg a hajót, az ön eszméje volt, hogy feketére festessem!

Bill hallgatott. Tudta, hogy haragjában az ember minden igazságtalanságra hajlandó.

Nem volt előtte ismeretlen az a tapasztalati tény sem, hogy bűnbakot szokás keresni, valahányszor valamely vállalkozás siralmas kudarczczal végződik.

Bezzeg, ha a vakmerő esiny jól ütött volna ki, mr. Plumb a siker dicsőségét egészen magának igényelte volna s John Billnek ezt mondta volna: a mór megtette kötelességét, a mór mehet!

A mikor pedig Plumb nem szünt meg őt szemrehányásokkal illetni, John Bill végre keserűen kifakadt:

— Miszter Plumb, az én fájdalmam nem kisebb az önénél! Mondhatom, hogy nem vesztetem kevesebbet, mint ön!

— Ön? — kérdé Plumb határtalan kicsinyléssel. Hogy tud ilyet még az ajkára is venni? Hogy meri magát én mellém helyezni, ön . . . ön koldus!

Őrjöngő elkeseredésében jólesett neki valakin kitölteni bosszuságát.

John Billről is ugyanezt lehetett mondani. Ő benne is felgyülemlett annyi bosszuság és keserűség, hogy ki kellett önteni.

Erre most megjött az alkalom!

— Uram! — mondá csodálatraméltó erélylyel. — Ön se úgy jött a világra, mint milliomos! Ha ön egészen őszinte és nyílt akar lenni, akkor be kell vallania, hogy abban a korban, melyben én most vagyok, ön még annyi sem volt, mint én. Ön egyszerű marhapásztor volt, ki hétszámra nem evett főtt ételt!

— Ez igaz! — felelt Plumb minden zavar nélkül. — Nem tagadom, sőt büszke vagyok rá! Tessék utánam csinálni!

— Oh nagyon könnyen! — válaszolt John Bill talpraesetten. — Adja nekem a leányát és én éppen oly nagy ember leszek, mint ön!

Plumb rajta felejtette szemét, úgy bámult. Aztán félelmes kaczagban tört ki. John Bill megijedt, mert azt hitte, hogy főnöke hirtelen megörült.

— Jól adja, nagyon jól! — üvölté Plumb sirva és keserűen kaczagva. — A leányom kezét kéri! Mintha én nekem lenne még leányom? Hát tudja mit, szerencsétlen flótás! hozza ide a leányom, akkor majd beszélünk!

Keservében egy tábori székre rogyott. Egy percz mulva azonban már ismét talpra szökött, hogy tovább zsörtölődjék. Keserves helyzetében ugyan mit is tehetett volna egyebet?

— Hah, most már kezdem érteni előbbi szavait! — kiáltá. — Azt mondá, hogy vesztesége nem kisebb az enyémnél! Hallja-e Bill, talán bizony szemet vetett a lányomra?

— Nem! — válaszolt John Bill határozottan. — Sohasem voltam ily szerénytelen.

Ez a kijelentés némileg lehütötte a milliomos haragját, de azért tovább faggatta.

— Gondolt-e valamikor arra John Bill, hogy magának adom a leányomat?

— Ezt valóban nem mertem reményleni!

— No nem is tanácsoltam volna! — felelt John Bill büszkén. — Én, aki milliomosok fiai között válogathattam, ugyan hogy is ereszkedhettem volna le oly szegény fiuhoz, mint ön!

(Folytatása következik.)

A természetben...

*A természetben járok-kelek,
Beszélnek hozzám fák, virágok;
Hűs árnynyal kínál a csalit,
Harmattól csillog a fa ága...
Bokrok között erdő virága
Beszéli édes álmait!*

*Az égen fényes nap világol,
Bús várrom kéklík messze távol,
S fehér tornyocskák látszanak;
Hímelve a rét vadvirággal,
A berekben zeng vig madárdal,
S csörtelve foly a kis patak.*

*A természet nagy templomában
Fenségség és annyi báj van;
Itt lelkünk megnyugvást talál!
Itt honol üdv és lelki béke...
Hangzik hozzánk az Úr beszéde —
Villámok lobbanásinál.*

*Zivataros, zord, rémes éjben
A vihar harsány énekében
Isten beszéde mennydörög.
A fájo szívnek sóhajában,
Sötétben s villámlobbanásban
Jelen van ő! — ki szent, örök!*

*A természetben szép vagy, élet,
Isten dicsőségét beszéled,
Ezt tükrözik a csillagok. —
Bölcs e világnak alkotója,
Az égen a nap tűzgolyója
Az ő szerelmétől ragyog!*

* * *

*Harang csendül partján az érnek,
Az Úr hajlékába betérek;
S zeng ajkamon buzgó fohász.
Imát rebegek buzgó ajkkal
Ahhoz, ki bár sújt, felmagasztal,
S kihez nem járúl változás!*

Kósa Ede.

A GYILKOS.

(Vigjáték 1 felvonásban.)

(5. folytatás.)

Irta: About Ede, ford.: Zimányi Béla.

X. JELENET.

Pérardné, Lecoinceux.

Lecoinceux (a kulisszák mögül): A törvény nevében, nyissa ki!

Pérardné (kinyitja): A barátság nevében kinyitom; de igazán, uram, az ön féltékenysége nem ismer határt.

Lecoinceux (a szinpad mögül): Dandárnok, maga benn fog maradni és az ajtót fogja őrizni. Két embert vegyen segítségül és semmi ürügy alatt el ne távozzék! (Félre, mialatt a jobboldali ajtót nézi.) Ő itt van.

Pérardné (leül és ujságot vesz kezébe): Üljön kérem le.

Lecoinceux: Maga olvas, asszonyom?

Pérardné: Amint látja!

Lecoinceux: Valami nagyon érdekeset?

Pérardné: Igen, a tudományos akadémia egy jelentését.

Lecoinceux: Úgy látszik, hogy önt a tudomány nagyon érdekli. Az ön ablaka előtt lőttek; én egy negyedmérföldnyire hallottam innen, én, aki nem olvastam ujságot, és maga semmitsem vett észre?

Pérardné (hanyagúl): Elkezdődtek már a hajtóvadászatok?

Lecoinceux: A hajtóvadászatok mindenkor megvannak engedve a kártékony állatok ellen.

Pérardné: Akármikor és akárhol?

Lecoinceux: Igen, asszonyom, még az ön szobájában is!

Pérardné (meghatva): Énnálam?!

Lecoinceux (a jobboldali ajtóra mutat): Itt!

Pérardné: Uram, ön elfelejti, hogy még nem a férjem.

Lecoinceux: Most nincs szó a házasságról. Ezt nem a férj, hanem a bíró kérdezi.

Pérardné: Egy okkal több, hogy ezt önnek visszautasítsam. Egy vőlegény alaptalan féltékenysége iránt lehet elnézéssel lenni, de ha az ember nem érzi magát bűnösnek, igen bolond volna, ha szót fogadna a bíróságnak.

Lecoinceux: Vigyázzon, asszonyom, ön vét a törvénykönyv 641. paragrafusa ellen.

Pérardné: Vigyázzon, uram, ön magára vonja a szerelmi törvénykönyv 1. paragrafusát.

Lecoinceux: Egy szó, mint száz, asszonyom, itt egy ember van eirejtve!

Pérardné: És ha nekem tetszett volna valakit bezárni, azért magának nincs joga az ajtót kinyitni.

Lecoinceux: De igen! Ön részvételt viseltek egy gonosztevő iránt és nem engedi, hogy őt nyilvánosan megbüntessék és most jogomban van ezt az ajtót betörni.

Pérardné: Egy gonosztevőt mond ön?

Lecoinceux: Igen, egy gonosztevőt. És pedig a legrosszabb fajtából.

Pérardné: Ön, nemde, azt akarja mondani, hogy az ön érdekével ellenkezik?

Lecoinceux: Az érdek hallgat, mikor a kötelesség beszél.

Pérardné: Mit ért ön kötelesség alatt?

Lecoincheux: Az én lelkiismeretem bíróját.

Pérardné: Ön októberben vesz feleségül, és most még csak július van. Az ön lelkiismerete, úgy látszik, három hónapi előnyben van. Azt tanácslom, hogy küldje el rögtön az óráshoz.

Lecoincheux: Nem gyűlölöm a tréfát, de mindent az idejében. Biztosíthatom, asszonyom, hogy itt nincs helye a tréfának.

Pérardné: Nos, uram, beszéljünk komolyan. Igen, itt egy fiatal ember van elrejtve. Mit akar tőle?

Lecoincheux: A fejét.

Pérardné (nevetve): Csak?...

(Komolyan): Csillapodjék, kedves barátom! Emlékezzék állására, melyet a bíróságnál elfoglal.

Lecoincheux: De hiszen épen ezt akarja ön elfelejttetni.

Pérardné: A szegény fiú nem oly bűnös, mint ön gondolja.

Lecoincheux (neheztelve): Szegény fiú?!

Pérardné: Azt akarom mondani, hogy csekély a bűne.

Lecoincheux: A gonosztette!

Pérardné: Gonosztette, — ha akarja; egyike azoknak, melyet még a legbecsületesebb ember is, mindennap megtesz.

Lecoincheux: Ah!

Pérardné: Ön maga sincs bűn nélkül, hogy ő reá követ vet.

Lecoincheux (csönget): Ez már sok!

Pérardné: Mit csinál?

Lecoincheux: Csak nem gondolja, asszonyom, hogy egyedül töröm be ezt az ajtót?

✻ Vizhordó leány. ✻

XI. JELENET.

Előbbiek, Angyalka.

Angyalka: Nagysága csöngetett?

Lecoincheux: Angyalka, mondja meg a dandárnoknak, hogy jöjjön rögtön ide mindakét emberével.

Angyalka: Ah, Istenem! (Fölmegy.)

Pérardné: Megtiltom, hogy odamenjen.

Angyalka: Ah, Istenem! (Lemegy.)

Lecoincheux: A törvény nevében parancsolom, hogy menjen!

Angyalka (fölmegy): Igen, uram!

Pérardné: Elkergetem, ha engedelmeskedik.

Angyalka: Ah! (Lemegy.)

Lecoincheux: Börtönbe vitem, ha rögtön nem engedelmeskedik. (Angyalka elszalad.)

XII. JELENET.

Lecoincheux, Pérardné, később a Dandárnok és két rendőr.

Pérardné: Elég volt már ebből, uram! Itt van a kulcs, de kijelentem, ha kinyitja az ajtót, akkor minden megszűnt közöttünk.

Lecoincheux: Ha majd ennek az embernek az ügyét jobban fogja ismerni, akkor majd meg fogja nekem köszönni azt, hogy akarata ellenére is megszabadítottam önt tőle. (Az ajtóhoz közeledik.)

Pérardné (visszatartva): Esküszöm, uram, hogy nem kell tőle félni.

Lecoincheux (ugyanúgy.): Szegény asszony, — tudja talán, mily szándékkal jött ő ide?

Pérardné: Igen, uram; — igaz, hogy szándékai megrovandók voltak, de már megváltoztatta őket.

Lecoincheux:

Maga átváltoztatja a gyilkosokat?

Pérardné: Mit mondott?

Lecoincheux (méltósággal): Tudja meg, asszonyom, hogy ez a semmirekellő már tizegyéves korában lopásból élt, — és most engedje át a törvénynek!

Pérardné: Elvesztette az eszét?

Lecoincheux: Itt az ő bűnének a bizonyítéka, saját kezével irta. Ah!

Pérardné: És én azt mondom, uram, hogy egy

ily szép fiatal ember képtelen ily gyöngédtelenséget elkövetni.

Lecoincheux: Ilyenek a nők! (A dandárnok és a rendőrök bejönnek.) Majd meg fogja nézni ezt a szobát. (Péardnéhoz.) És ha ön előtt bevallja életének összes bűneit, el fogja majd neki hinni?

Péardné: Nem, uram!

Lecoincheux (kulcsesal kezében az ajtó felé megy.)
Menjünk!

Dandárnok: Királyi ügyész uram, azt mondják, hogy ő fel van fegyverkezve

Lecoincheux: A kötelesség minden előtt! (Kinyitja.) A törvény nevében, ön foglyom! (Csofálkozva.) De hiszen ez János!

XIII. JELENET.

*Lecoincheux, Péardné, Dandárnok,
két rendőr, később János.*

Dandárnok: Igenis, királyi ügyész uram!

Péardné (bámulva): Ah!

Lecoincheux: János, nem volt egyedül?! (*Lecoincheux* be akar menni a szobába.)

János: Oh, ne tessék fáradni, már messze van.

Lecoincheux: Ki?

János: A másik; az úrnőm ura.

Péardné (elszörnyedve): János!!

János: Na, ő egy furesa madár, életét csak annyiba vette, mint egy rossz petákot. Amikor meghallotta azt a nagy lármát, melyet ön csapott, nagyon megijedt. — „Nem, — mondta ő, — csak nem szabad őt szégyenben hagynom, inkább a patakba ugrom!” — Mondtam én neki, hogy ez a víz nagyon szeszélyes, nagy hullámokat ver, és húsz lábnyi magasságot kell ugrani. — „Ah, mit! Péardné becsülete megér egy emberéletet!” — és a patakba ugrott. Hanem úgy úszott, mint egy hal.

Dandárnok (ki a szobába ment.) A szökésnek semmi nyoma sincs.

János: Elhiszem, úgy ugrott be a patakba, ahogy volt. Majd, ha újra viszont fogom látni, majd bocsánatot kérek tőle, hogy oly gyanús gondolatokat tápláltam iránta.

Lecoincheux: Miféle gondolatokat?

János: Ah, csekélység. Angyalka kisasszonyra vonatkoztak, de most már tudom, hogy úrnőmmel volt dolga. És itt a bizonyíték. (Egy csomagot húz ki zsebéből.) Ez önnek szól, asszonyom, már meg van fizetve.

Lecoincheux (elveszi a csomagot): Ő bizta meg magát velem?

János: Igenis, királyi ügyész uram! — „Ha meghalok, — mondá, — add át úrnődnek és mondd ezt neki: Ez egy olyan embertől jön, kinek ő iránta egy bizonyos érzése volt!”

Péardné (meghatva kezét kinyújtja, hogy elvegye a csomagot): Szegény fiatal ember!

Lecoincheux: Bocsánát, asszonyom, de ez egy fontos darab. A bíróságot nem szabad tőle megfosztani.

Péardné: Eh, nem látja, hogy a maga állítólagos gonosztevője a leghűbb, a legbátrabb és a leggyöngédebb az összes emberek közt?

Lecoincheux: Ő egy rabló, ő egy gyilkos, — azt mondom önnek.

◁ K ö l t e m é n y e k . ▷

János: Ő rabló? — hiszen húsz frankot adott nekem.

Lecoincheux: Adja ide azt a húsz frankot!

János (odaadja a pénzt): Oh, köszönöm; jobban szeretem a tolvajt, mint a bíróságot.

Lecoincheux: És egy becsületes fiú megtartaná Corbillon ajándékát?

János: Corbillon; ez Corbillon, az a haszontalan, aki meggyilkolt egy tanítót, egy papot, két öreg asszonyt és egy művészt. Ah, a rongyos, a gonosztevő, és húsz frankot adott nekem. De én

tudom, hogy merre szökött, láttam az utat, amerre ment. Meg fogom önnek mutatni, jó uram!

Lecoincheux (a két rendőrhöz): Uljenek lóra! Egyik vegye a háta mögé ezt a fiut. — Dandárnok, maga itt marad!

Péardné (*Lecoincheux*höz): Uram, ne küldje most rögtön el embereit; kérem, tegye meg ezt hirnevéért, ha már nem teszi házam becsületéért. Ön nem ismeri azt az embert, akit üldöztetni akar, de én ismerem, én láttam őt. Beszéltem vele és esküszöm önnek, hogy ez egy jó házból való, jól nevelt ember és nem Corbillon.

Lecoincheux: Bocsánat, asszonyom, rögtön beszélhetünk egymással, de most a perczeim drágák. (Jánoshoz és a két rendőrhöz): Menjenek! (Kimennek).

(Folytatása következik.)

AZ ÓCSKA LÉTRA.

Irta: *Gróf Eulenburg Fülöp.*

Megy kis városkában élt egy szegény özvegy leányával. Együtt laktak az utolsó kis házikóban az utca végén, hol fehér és kék hajnalka körülfutotta a tiszta, ragyogó ablakokat és a ház előtti piczi kertecskében a füzélékkel beültetett ágyak körül piros és fehér öszirózsák nyiltak.

Az özvegynek nagy, szomorú szemei voltak. De ha leányával beszélt, nyájas fény sugárzott szeméből s úgy mosolygott, mint a kék hajnalka a kertajtónál.

De a szegény özvegy egy napon beteg lett, olyan beteg, hogy még a leányára sem nézhetett nyájasan, mikor ágyához lépett.

A leány ezért nagy rémületében az orvosért futott, kinek büszke fogata nemsokára megállt a kicsi ház előtt; de annyi vörös és sárga orvosságot rendelt az anyjának, hogy a szegény asszony még betegbb lett és pénz nem is volt neki annyi, amennyit a gyógyszerárba fizetni kellett volna.

Ekkor szállt a gond angyala a küszöbre és a leány kénytelen volt illegem emberektől pénzt kölcsönözni, mert a szomszédok már nem akartak adni. És néhány nappal később még egy másik angyal is szállt a küszöbre, az volt a halál angyala. És mikor az jött, az anyóka csendesen elszenderült és a halál angyala átvitte őt hazájába, hol a lakosoknak mind olyan hü kék szeme van, mint az övé. Hanem a gond angyala ott maradt ülve, némán és komolyan. Mert a halál angyala az ő barátja s nem szeret egyedül maradni.

Nehéz napok következtek most!

A leány szinte elmerült fájdalmába s úgy járt-kelt, mintha nem is ő volna. Beszélt ugyan a szomszédokkal, valami szegényes ételt is főzött magának, de mégis egészen megváltozott. Csak mikor a hitelezők jöttek s az adósság fejében elhordták az anyja házbitorát, akkor megint ő maga lett és fájdalmasan felsikoltott: „Hagyják nekem itt azt az ódon karosszéket, anyám szokott benne ülni és onnan üdvözölt engem, mikor hazajöttem az iskolából!”

De az emberek elvitték a széket.

„Hagyják nekem azt a régi ládát! Anyám abban tartotta az ünneplő ruháimat és a mesekönyvemet, melyikből nekem fölolvastott!”

De ők elvitték a ládát az ünneplő ruhával együtt, de még a mesekönyvet is! Mindent-mindent elvittek! És mikor a házikó üresen állt, a leány kezeit tördelte s kiment. Olyan nyomorult és szegény volt, hogy a verebek elhallgattak vidám csiripelésükkel s komolyan néztek utána.

De künn az ajtó előtt hevert egy ócska létra, azt nem vitte el senki, mert hát csak tűzre való volt. De mert ez volt az egyetlen darab, amit még magának mondhat, sirva emelte vállára a létrát s ment a közeli falu felé, hol szolgálatot akart magának keresni. De annyira elfáradt terhe alatt görnyedve:

miszerint egy ut melletti nagy bükkfa alá lefeküdt és el is aludt mélyen.

Álmában látta édesanyját fönn az égben egy aranyos felhőn állni szép kék öltönyben s körüllette sok angyal, és az édesanyja feléje nyújtotta karjait s mondta: „Jer hozzám egy pillanatra leányom, hadd csókoljalak meg!” És ekkor olyan nyájasan nézett rá, mint akkor, midőn még a földön élt.

„De hogyan juthatnék én oda föl a magasba, édes anyuskám?” kérdezte a leány.

„Támaszd a létrát a felhőnek!”

„Az nagyon magasban lebeg!”

„Csak próbáld meg!”

A leány fölemelte a létrát és fölállította, az pedig csakugyan a felhőig ért s az angyalok elébe jöttek. De ő hamar fölment s megcsókolta a hü anyóka száját.

Mikor fölébredt, ott hevert mellette az ócska létra, de lelkét olyan bizalom és remény szállta meg, miszerint fölugrott és ruganyos léptekkel sietett a faluba, hol nagyon jó helyet talált az uraság házában s mert igazlelkű és szolgálatkész volt s lelkiismeretesen teljesítette kötelességét, nagyon jó dolga volt hosszú éveken át. Hanem éjjel mindig fölment bűvös létráján a szép csillagos égbe és megcsókolta hü anyuskáját.

Mikor már megöregedett, édesanyja azt kérdezte tőle: nem-e akarna egészen hozzá költözni az égbe? Olyan nagyon tetszik a földi élet, hogy nem is akarja ott hagyni? És a leány azt felelte:

„Nem is olyan rossz itt lenni a földön élni, mint elejénte gondoltam, a létrával nagyon jól megélhet az ember. Csak azokat a szegény embereket sajnálom, kik nem bírnak létrával.”

„Azért hát jöjj föl hozzám”, mondta az anya „és hagyd ott a létrát a szegény embereknek.”

A leány hát erre örömmel fölment az édesanyjához és lenni olyan csendesen távozott ágyából, miszerint azt gondolták, hogy még alszik.

A létra pedig ott künn hevert mindenki szeme előtt. Dehát az emberek rá sem figyeltek s közönyösen mentek el mellette. Némelyek még ki is gunyolták. Csak a gyermekek játszottak vele, fölállították és vígan mászkáltak rajta föl és le s úgy daloltak mellette, mint a pacsirták künn az aranykalászu mezők fölött.

Vörösmarty Mihály költészete.

— Irta: TOLNAI LAJOS. —

IV. A népies megjelenése.

Sem a mélyitéletű Erdélyi János, ki pedig mindenre kiterjeszti figyelmét szabad és független ítéletében; sem Gyulai, ki semmitsem mulaszt el, hogy valami újat mondjon költőjéről, nem emlékezik meg arról, hogy a népies mikor és ki után szivárgott be Vörösmarty lyrájába.

Vörösmarty sokáig utánczó költő volt, sőt az maradt halála órájáig, mint Arany. Ifjabb korában Kisfaludy Károly balladaszerű költők képecskéi, genreszerű adomái, majd népdalai, azaz népies alkotású, hangú, de nem magyar dalai ragadták el. Föltette, hogy olyanokat is ír. Majd Czuczor babérai izgatták. Szerette volna, ha itt is első lesz, mint az époszban, hol hirtelen emelkedék a legmagasabbra, naiv bámulói és fáradhatatlan kritikusaik magasztalásai által.

Mentül beljebb megyek Vörösmarty költészeteinek taglalásába, annál jobban érzem, látom, hogy veszedelmes munkát végezek. Meggyökeresedett nézeteket akarok kiszaggatni, melyek pedig jó buján

bokrosodnak a lehullott és elkorhadt itéletek kövér leveleinek hizlaló erejéből. Hatvan-hetven év vilá-gával állok szemben. Legjobb iróink vallották mes-terüknek Vörösmartyt. Legjobb tanáraink szerte az országban hirdették lelkesedve, hogy a *költőkirály*; a *fölkümulhatatlan* épikus; a *leghatalmasabb* magyar lyrikus; a *legszebb* nyelvű magyar költő.

Hát én is így tanultam, engemet is így taní-tottak.

És most, azt mondjam: rosszul tanítottatok és nem igaz dolgokat tanultam. Mi lesz ebből? hogy bizonyítom én ezt be Erdélyi, Gyulai, Beöthy és egy sereg tanár és író ellenében? Jó lesz-e, ha be-bizonyítom; ha az itéletek, egetverő magasztalások revízióját megkísérlem? Ha a valóságot, a tiszta igazságot tényekkel, tanukkal megállapítom? Vagy szükséges dolog volna még száz esztendeig abban a hitben élni a magyarnak, hogy Vörösmarty a *legnagyobb* magyar klasszikus lyrai költő, a *legnagyobb* épikus és így tovább.

Ezt nem merném állítani — sőt tagadom.

Nem volt-e idő és hosszú tizedeken keresztül, mikor Gyöngyösit minden tudós magyar hasonlít-hatlan magyar költőnek tartotta és bárdal ment volna annak a szerencsétlennek, aki az ellenkezőt merte volna állítani.

Én nekem úgy tetszik, hogy a meghiggadás ideje a mi nagy Vörösmartyokra nézve is elérke-zett és talán épen azóta, hogy Gyulai tulságos magasztaló életrajzát megírta.

Mindenesetre a magyar intelligencia ötven—hatvan év alatt egy emberfejjel lett magasabb. Más szemekkel néz és más, tökéletesebb mérték-kel mér.

Ezen a mértéken nagyot esik Toldy Ferencz és Gyulai Pál Vörösmartyja.

És szerencsétlenség-e az? A makacs együgyű előtt igen.

Még egy koldus se engedné magát megfosz-tani rongyos, lyukas tarisznyájától, hisz mindene az! Hát egy nagyképű professzor, tudós, akadémikus? Hova lenne, ha eddigi gyűjtögetett pénzeszkéjére azt mondanák: barátom, az kiment a forgalomból. És ez aligha úgy nincs.

Vörösmarty elég hosszú életén át (igaz, a Jókai 70—75 évét nem érte meg, de egy költőnél 50—56 év is elég, ha nincs több) négy-öt perióduson lábalt keresztül. Kezdte a kis német költőkkel; folytatta a még kisebb magyar költőkkel; próbálta a francia és angol szellem utánzásával, folytatta és bevégezte Petőfivel, kinek egyik leghivebb utánzója lett.

Hogy a latin költők mesterei voltak mindig, hogy az ő hangjuk, hamis páthoszuk, hazug érzésük, üres kiabálásuk nagy befolyással volt az ő igazán nemes kedélyére is, hogy egy kis földeske aján-dékért évig magasztalja meczénását: valamelyik Batthyány grófot, az tény.

A népies elem még eddig minden valamirevaló magyar költőt áthatott, ennek varázsereje alól a leggőgösebb magyar költő sem tudott szabadulni. Zrínyi Miklós csak úgy, mint Gyöngyösi; Rimay csak úgy, mint a Balassák; Faludy csak úgy, mint a szegény debreczeni kóbor diák Csokonay; Kisfaludy csak úgy, mint Berzsenyi; Kölcsey csak úgy, mint Vörösmarty ittak abból a kulaesből, mely a magyar ember véréből igaz pezsgésbe hozza.

A huszas évek végén Czuczor ütötte meg azt a tiszta hangot, mely költészetének egyetlen szép-ségét adta.

Ugy, jó messziről, Vörösmarty a Zalán futása évig emelt költője is nem átalotta odaballagni, ahol

a Czuczor kedves dalaiban gyönyörködtek. A hala-vány keleti Helvilák, zordon német Zolnák mellett ott találkozunk a kis parasztleánnyal, Iluskával is. Egy kicsit esetlen, durva még a hang, a rhytmus félmagyar, félnémet, de hasonlít reánk valamennyire.

„Nagy hiba az nálunk
Egy ily faluban,
Hogy ennyi ember közt
Legény alig van.

Aki józan, hideg,
Mint a jégverem;
Aki boroz, orrán
Bibireső terem.

Kit nátha nyomorit,
Kit meg a keh bánt;
Peti balra sántit,
Bandi jobbra szánt.

Hordja el a tatár
Leányságomat,
Én maholnap férjhez
Adom magamat;

Egyik szőke volna,
S tüzes a haja;
Másik barna volna,
S borzas, mint boglya.

Bükkfából vágatok
Férjet magamnak,
A sarokba vetem,
Jó lesz czobornak.

Ez a dal 1829-ből való.

Hol volt akkor még a „*Befordultam a konyhára*“ költője? Következik „*A bús legény.*“

Az én babám nem kis baba,
Sugár, mint a jegenyefa,
Szépen danol, szépen tánczol,
Hozzá kökény szeme lángol.

Czuczor is, Kisfaludy Károly is kiérzik e so-rokból.

Haj, haj, haj,
Be szép selyemhaj
Ez a leányhaj!

Bomlott fürti tengerében
Hattyuvállak fürdenek benn —

Haj, haj, haj,
Be szép selyemhaj
Ez a leányhaj.

Igy kellett ennek most még menni, hogy Bajza is, Toldy is és az egész kompánia meg legyen elé-gedve. A hattyuvállak, a fürti tenger el nem marad-hatott. Ezt követelte a czég.

Beugrik egyszerre a Kisfaludy Károly leveré-sére szánt „*Laboda kedve*“ is. A kényes izlésű Gyulai szerint ez már *kitünő* mű, valamint a mind-járt utána kelt *Gábor diák* és *Beeskerek* is.

Mit mondjon az ember ezekre a művekre? Mi a kitünő, ha ez a három kép is az? Vagy mi az az esztétikus, aki ily léhaságot mer a száján kiereszteni?

Széles utcán, széles jókedvében
Megy Laboda, bor zúgván fejében,
S minden gyermek, aki látja,
E szót utána kiáltja:

„Hej Laboda, Laboda!
Lábad ide, amoda.“

Nos, Laboda tovább halad, s egy piros leány meglátja. Laboda mindjárt beme-gy a piros leány-hoz, aki a legényt ölébe zárja. Laboda megtudja, hogy ez az a leány, aki őt megcsalta:

— Ki mázolt be szívem ily csodásan?

S a leányt ellöki félre. S megy tovább a gye-rekek csufolkodása között. Vagy hol itt a kitünő-ség, a remekség? Azt csak a megfogadott életrajz-író tudná bebizonyítani — mert én tagadom, hogy itt volna valami kitünő.

(Folytatása következik.)

ÖSZI TÁJ. *Öz*

Öz

— MIGNON. —

Őszi dal.

*Lehullt már az erdő lombja, levele...
Nem számítok többé soha szívedre!
Elválnék mi, elszakadunk egymástól,
Mint a levél megválnék az ágától.*

*Másnak voltál te is, én is teremtvé;
Az lenne jó, ha mindkettőnk feledne!
A te szíved másért dobog már régen...
Nyugodt lehetsz: kínját többé nem érzem!*

*Kergeti az őszi szél a felleget...
Nem foglak én elátkozni tégedet.
Azt kívánom inkább: légy te boldogabb,
Mint én leszek, ha majd szívem megszakad.*

Kovács Zsigmond.

Önzetlen szívek.

Irtó: *Zalay Marianne.*

(Vége.)

Az ajtó megnyílt és egy törődött, agg ember, szemében a hatalom gögös tudatával, száraz ajkai felett ama visszataszító, elsimithatlan gunyráncokkal, fejét előreahajtván lépett be. Mankóit megvetően hajította a terem másik oldalára és küzdelemteljes léptekkel, a kín és fájdalom borzalmas arcjátékával székére támaszkodva, némán roskadt bele.

Mire felemelte fejét, csak egyedül volt a teremben; vizsgálódó szürke szemével csakhamar meglátta a helytelen rendezést, hosszú kezeit kinyújtva elcserélte a fiatalok névjegyét, aztán öklét összeszorítva, a levegőbe sujtott vele.

— Ostobaság! — lármázott felháborodva, — ki lenne oly vakmerő, hogy a két jegyes közé torkodjék? Maggie? Jobb lett volna, ha férjvadászó körutjából bennünket kifelejt...

Hangos nevetés hallatszott a folyosón, aztán kinyílt a teremajtó. Maggie kezében Freddy figyelme folytán édes illatu rózsák, amit elgondolkodva tart és ezenközben felel az ifju kérdésére.

— Igen! gyakran óhajtottam vissza a verőfényes gyermekkor gondtalan vidámságával és önre, mint kedves játszótársamra mindig szívesen emlékeztem!

A hangja észrevehetően reszket és tekintetét a rózsákra szegzi, kis kezével lágyan simogatja a hősínű szirmokat, mintegy félálomban cselekedve társa delejes szemének hatása alatt. Megállnak és Freddy karját nyújtja neki, egymáshoz simulva vezetni társnőjét az öreg ur ellenséges színe elé, kinek a korával járó feledékenységét ismerve, megnevezi a leányt.

— Maggie! Csupán ennyi a bemutatás. Az öreg ember mozdulatlanul ülve nyújtja kezét olyformán, mintha érintetlenül óhajtaná visszavonni. Műértő szeme végigsiklik a vendég hölgy tökéletes alakján... aztán folytatólag Lillyre téved, aki zajtalanul lép be egy agg hölgy társaságában. Határozottan Maggie előnyére üt ki a végeredmény!

— Örülök a kisasszony viszontlátásának, — mondja szárazon, barátságosan hangsúlylyal és kezébe veszi kanalát, jeléül, hogy a saját részéről befejezettek tartja a társalgást.

Az ifju arcán kínos meglepetés uralg, mikor észreveszi a helycserét, majd hálásan tekint Lillyre, aki nagylelkűen Maggie mellé parancsolja. Az öreg ur tiltakozni akar, de köhögési rohama meggátolja ebben.

Az ebéd alatt csak az idős hölgy, aki a házvezetést kezelte és az idegen uradalmi hivatalnokok társalgását élvezték a fiatalok... és néhány titokzatos kacaj, mikor Lilly másodszor is kidöntötte poharának arany színű tartalmát.

Ebéd után megkönnyebbülve lesietett a virágzó parkba. A lépcsőházban Freddy kérése szorítja meg Lilly remegő kis kezét, a leányka visszaadja a szorítást és mikor Freddy zavartan a szemébe néz, teljesen bocsánatot olvas abból.

— Szeresd Maggiet! — sugja neki felhasználva az első óvatlan pillanatot — mikor társnője előresietett, hogy egy ritka oltványt megcsodáljon.

Freddy meglepve bámul reá és elnémul. Karját ölelnivágyólag kiterjeszti, de a leány óvatosságra intő mozdulattal Maggiera mutat. Szép szeme, az örökké pajzán kék szem könnyben uszik... az ifju ellenállhatatlanul megkapja kezét... Maggie visszafordul és a fiatal huszárhadnagy tiszteletteljes kézesókkal kénytelen beérni. Érzi, hogy ez kevés köszönet a visszanyert szabadságért!

De Maggie észrevette ezt a hirtelen mozdulatot és a gyanu villámszerűen sujtotta. Ugy állt a nemes rózsátó előtt, mint egy élettelen szobor. Érezte, hogy megszakadt szíve regéjének édes folytatása és evvel a kínos tudattal tekintett Freddyre, aki hozzálépett. Egy elveszített fehér rózsát nyújtott neki; mialatt Lillyt kereste, de az eltűnt közelükből. A fiatal ember megértette őt és felhasználta az adott alkalmat.

Közel hajolt Maggiehoz, érezte a leány forró leheletét, ami égette arcát. A rózsát félénken ajkaihoz vitte és vágyó csókot lehelt reá.

— Megszámlálta virágait? — kérdé lassu hangon és a leány keblére tüzött csokorra mutatott... avagy annyira nem törődik szerelmem igaz jelével?...

...Távolról jövő halk zokogás volt a kérdés visszhangja. Maggie ijedten szívére szorította kezét és szemrehányó váddal nézett társára. A női lélek finom sejtelmével eltalálta a kis Lilly hősies viselkedésének okát velük szemben.

Az ifjutól követve szó nélkül elindul, önzetlen szíve megmutatta az irányt és reátalált kiesiny barátnőjére, aki gyötrő keservében egy padra hanyatlott és ott sirta el a gyermekkor ábrándos multját.

Maggie gyengéden átkarolta őt és csókkal szorította magához a szőke gyermekfejet. Hangjának határozott komoly csengése volt, mikor megszólalt: Lilly! bizzál bennem! és ezalatt szeretettel simogatta a nedves arcocskát, míg tekintete parancsoló szigorral villant az ifjura, ki megértette felesleges voltát. Engedelmesen intett és lehajtott fejjel távozott közelükből, őszinte megbánással és a szánalom megindító érzetével Lilly iránt, akitől sohasem remélt ily forró szenvedélyt.

* * *

Midőn másnap reggel a parkban sétált, izgott főfájását csillapítandó... zajos kocsirobogás rezzentette fel. Lilly tért vissza a vasutról, hova kikísérte titokban elutazott barátnőjét. Szép arca viszanyerte üde színét, édesen mosolygó ajkaival Freddyhez hajolt és csókkal üdvözölte őt.

Egy félighervadt fehér rózsacsokor volt apró kezeiben, amit rejteni igyekezett, de Freddy kérdő pillantással intett felé.

— Maggie ajándékozott meg velem, — mondta elpirulva, mert a tegnapi napra emlékezett.

És a fiatalember megértette Maggiet, hogy a csokorral felajánlott szerelmét is elajándékozta.

T É V E D É S.

Irta: *Majeros Emil.*

Ma a kis doktor Péterfiéknél azt beszélte, hogy a Vincze Piroska egy végzetes tévedés áldozata lett, igaz volt neki is — némileg, ámbár a dolog nem egy orvoságos üveg elcserélésén fordult meg.

Vincze Piroska erős elhatározással, halálra szántan itta a mérget és halálának, öngyilkosságának oka egy fiatal ember volt. Vagy talán mégis a lány volt a hibás?

Mert a fiu okos volt, azt tudta mindenki.

Igaz, hogy Dományi Pista jobban tette volna, ha Kolozvártott marad és rendszeren jár az egyetemre, de hát ő nem tehet róla, hogy a „pech“ üldözte, hogy nem tudott fent keresetre szert tenni, hogy kénytelen volt az egyetemet ott hagyni. És hogy épen T-re, Lászlóékhoz került nevelőnek, arról ő már igazán nem tehet.

Bajlódott hát itten a négy rakonezátlan gyerekekkel, tanított és tanult is amellet. Később, mikor egy kis ismeretségre tett szert a városban, kezdett társaságokba járni. Nagyon kedvelték mindenütt, mert élénk eszű és tapasztalt ember volt, ki huszonhárom éves korában is már anyai mindenféle viszony közt fordult meg, hogy tapasztaltságban vetekedhetett sok nála tíz évvel idősebb emberrel is. Tizenkét esztendő óta hányódott kint a világban, tanult a saját lábán állni, megállni helyét abban a küzdelemben, melyet másképen kenyérkeresésnek nevezünk. Mert szegény fiu volt ő bizony, abból élt, a mit meg tudott keresni magának.

Egy nap bemutatták Vincze Piroskának. És attól fogva ő lett a Vincze-ház leggyakoribb vendége. A lány művelt volt, sokat tudott, de tudása nem aféle külső máz volt. A lelki műveltség, a képzett érzék finom kedélylyel való párosulása tette őt különösen vonzóvá. Határozott világnézete volt, olyan, aminőt csak sok tapasztalat árán szerez meg az ember. Hiszen ő neki nem T. volt a világa, járt ő arra kifelé is, hol igazán meg lehet ismerni a világot, ismerte ő három ország népét.

De — csodálatos — világnézete ugyanaz, szóról-szóra ugyanaz volt, amelyet Dományi Pista is vallott. És így megvolt a kápos, mely összeköttetést létesített közöttük, mely sympathiájukat egymás iránt csak fokozta. Barátkoztak, a fiu a lánnyal.

Ez hiba volt a fiu részéről. Mert nem hitte el senkinek és nem akarta hinni, hogy az ilyen barátság lehetetlen. Vagy talán csak meg akart győződni erről? Akkor ez kegyetlen játék volt.

Vagy talán a lányt terheli mégis a vád? Hibás volt ő is. Mert ő vette először észre, hogy szereti Pistát. Ő írta százharminchétszer a Dományi István nevet mindenféle becéző jelzőkkel egy iv papirosra. Ha akkor, midőn a dolog még csak annyira volt, kérte volna akármilyen ürügy alatt apját vagy anyját, hogy tiltsák el a háztól Pistát, vagy fogjank valami ezzel egyértelmű rendszabályhoz, bizonyára nem került volna ily szomorú körülmények közt az emberek nyelvére.

Még a szegény kis doktornak sem kellett volna hazudnia Péterfiéknél.

* * *

Ugy történt, hogy a Piroska egyszer négy kézre játszott a zongorán Pistával. Véletlenül összekerültek ujjai a billentyükön s a fiu érezte, hogy a lány keze remegve kulesolódik össze az övé körül. Megfogta az apró kezecskét és Piroska

szemébe nézett. Az eltakarta arcját szabadon maradt tenyerével, majd pedig odaomlott Pista vállára. Szó nélkül ment az egész.

— Piroska kisasszony, — kérdezte végre a fiu, — miért takarja el arcját? Talán valami bánata van?

A leány szomoruan rázta meg fejét, majd szemrehányólag tekintett Pistára. Aztán újra elfödte arcját.

A fiu megremegett.

— Piroska! Szeret? — Engem szeret?

— Igen, szeretlek, szeretlek, szeretlek! — susogta a lány boldogan.

És összecsókolóztak.

Azontul igen gyakran játszottak négykezes; olyankor mindig egyedül voltak.

Néhány hét, telve a titokban váltott csókok boldogságával mult el aztán. Piroska élvezte a viszonzott szerelem gyönyörét. Egy nap aztán szomoruan fogadta Pistát.

— Férjhez akarnak adni, egy kereskedő kérte meg a kezemet.

A fiu nem válaszolt, csak a keze járt idegesen a billentyükön, míg szeme az ablakon keresztül a nagy hársfa ágai közt révedezett.

— Nos Pista, nincs semmi megjegyzése erre az ujságra?

Néhány szédítő gyorsaságu zongorafutam volt a válasz.

Folyton nézve a vén hársfát, szinte idegen hangon kezdett aztán beszélni a fiu.

— Tudja, Piroska kisasszony, sokat gondolkoztam azóta, hogy Önt először megcsókoltam, azon, amit most ki kell mondanom. Nem volt lelkiismeretes cselekedet tőlem, hogy Önt hitegettem, hogy visszaéltem azzal a bizalommal, melylyel irántam viselkedett, mert végre is nincs annak semmi célja, amugysem vehetem Önt feleségül, én, a szegény fiu, Önt, a szegény leányt.

Piroska sirva fakadt.

Másnap pedig a doktor mesélhette, hogy egy végzetes tévedés áldozata lett a Vincze-lány.

V O L T.

— REGÉNY. —

Irta: *Sudermann Hermann.*

(24. folyt.)

Magyarra átdolgozta: *K. Benicsky Irma.*

XIII.

Malhal, mint a tűzhelyen a falánk, sovár lobogás, mely most lecsendesedett s mint izzó parázs kellemes meleget terjesztett.

S amint megfordult, eltűnt a kisérteties óriás is, ki előbb az árnybaltát kezében tartotta.

Lágy ábrándozás jött rá. Kezeire támasztotta fejét s a parázsba merengett. Annak a sejtelme, ami alakulóban van, hús kéz gyanánt nyugodott áldólag homlokán.

Mintegy negyedóráig ülhetett így, midőn a kutya hirtelen fölkapta a fejét és ugatni kezdett. Künn kocszörgés, kiáltások hallatszottak.

— Milyen jó, hogy nem jöttek előbb, — gondolta Leo ama áldással eltelve, melyet az elmúlt óra hozott neki.

Kiment. A gáton állt egy szekér teli emberekkel és lámpásokkal; hátrább, sötéten, urifogat, melyből anyja könyvtől elfojtott hangja szólt.

— Megvan! — kiáltott Leo feléje.

Nagy volt az öröm. Az anyja kimászott a hintóból, a kövér házikisasszony, ki szintén vele volt, követte lihegve egy csomag száraz ruhával karján.

Elly természetesen badarságot mondott odahaza, azokon nem tudtak eligazodni s két órahosszat bolyongtak faluból faluba. A nagymama bement Herthához a száraz ruhával s kérte Leót: maradjon künn.

— Ne dorgáld, — sugott neki Leo a küszöbön — már megkapta a magáét.

— Csak nem bántál vele fölötte szigorun? — kérdezte ijedten. Leo érezte, hogy a vér arczába szökik s elfordította fejét.

Soká tartott, míg kijöttek a házból; a cselédek mulattak, ahogy tudtak, a pálinkás butykos körben járt, egyik fütyült, a másik valami nótát dudolt.

Leo a lovához támaszkodott... Hangok és árnyak vonultak el előtte, mintha álmodnék.

Végre-valahára, mintegy félóra múlva kinyílt az ajtó. Hertha anyja kezén megjelent a küszöbön, tetőtől-talpig meleg kendőkbe, köpenybe burkolva.

— Képzeld csak, — zsémbelt a nagymama, míg szeméből öröm sugárzott, — nem is akart hazajönni a kis béka. Meg kellett ígérnem, hogy a mamzelt itthagynom a beteg aszszonynál, akkor kegyes volt engedelmeskedni.

Hertha lesütötte szemét s révetegen és elfogultan mosolygott. — Mikor a lámpások fénykörébe ért, Leo látta, hogy arca néma fölindulástól lángol. Mintha orcái teltebbek lennének s ajkai virultak.

Mily bájos esoda, — gondolta, — nővé vált, mielőtt asszony lett volna.

Midőn Hertha gondosan betakargatva a kocsiba ült a nagymama mellé, hazafelé indultak.

Leo makrapipájára gyujtott s gondolatokba merülten ügetett a hintó után. A bájos képek lassan vonultak el előtte, de az az egy nem távozott tőle, folyton előtte lebegett.

Milyen várakozásteljesen gömbölyödtek ajkai, hogy a fenyegető csókot engedékenyen elfogadják és erősebben viszonzják.

Még érezte azt a csókot, de érezte testének sovány idomait is, melyet karja átölelt.

„Szégyeld magad!” — kiáltott benne egy hang; — „ne sértsd meg azt a gyermeket. Ne üzz bűnös játékot, a még nem is fakadó bimbóval.”

XIV.

Midőn Leo éjfélután két óraker hálósobájába tért s az ágy mellett elhaladt, az éjjeli-szekerény felől sajátságos illat csapta meg, illat, melyet ismert s mely évek előtt elég gyakran ruhájához és testéhez tapadt.

És mikor megdöbbenve odanézett, könyvek és ujságok közt látott egy elefántesontszinü levél-

két heverni, melynek hátsó oldalán ezüst nyomással bárói korona s alatta galambposta ragyogott. A kézírás el volt ferditve. Annak daczára megismerte az első pillantásra és — elsápadt. Reszkető kézzel szakította föl a boritékot.

A levél tartalma a következő volt:

„Leo!

Kell, hogy találkozzunk, bizom magamban és benned is, hogy arra elég lelki erővel birunk. Gyávaság volna ezt még továbbra is halasztani. Itt az ideje, hogy tisztába jöjjünk azzal, hogyan állunk egymással és a külvilággal szemben.

Minden reggel, melyen köd borítja a folyót, várlak a barátság szigetén. Annak a harmadiknak kedvéért, ki mindakettőnknek oly drága, annak kedvéért esdve kérek: „Jöjj.”

A boldogtalanság hí téged!”

Leo ridegen föl-kaczagva eldobta a levelet magától, a fölbontott ágyra röpült s ott maradt a párnákon.

Epen ez kellett! Azért küzdött magával napokon és éjjeleken át, azért megállta helyét isten-szavának villámcsapásával, a férfibecsület és barátság hivatkozásával, saját lelkiismerete intéseivel szemben, hogy e lopva küldött izenet minden daczoskodását és állhatatlanságát halomra döntse?

— De mind hiába — mondta azután, — hirtelen világos lett előtte s átlátta helyzetét: — mégis kénytelen leszek elmenni.

De azért még szósincs vezeklésről! Akár a világ valamennyi papja boszuszövetségre lép valamennyi hiszterikus aszszonynyal ő hű marad magához és fogadásához.

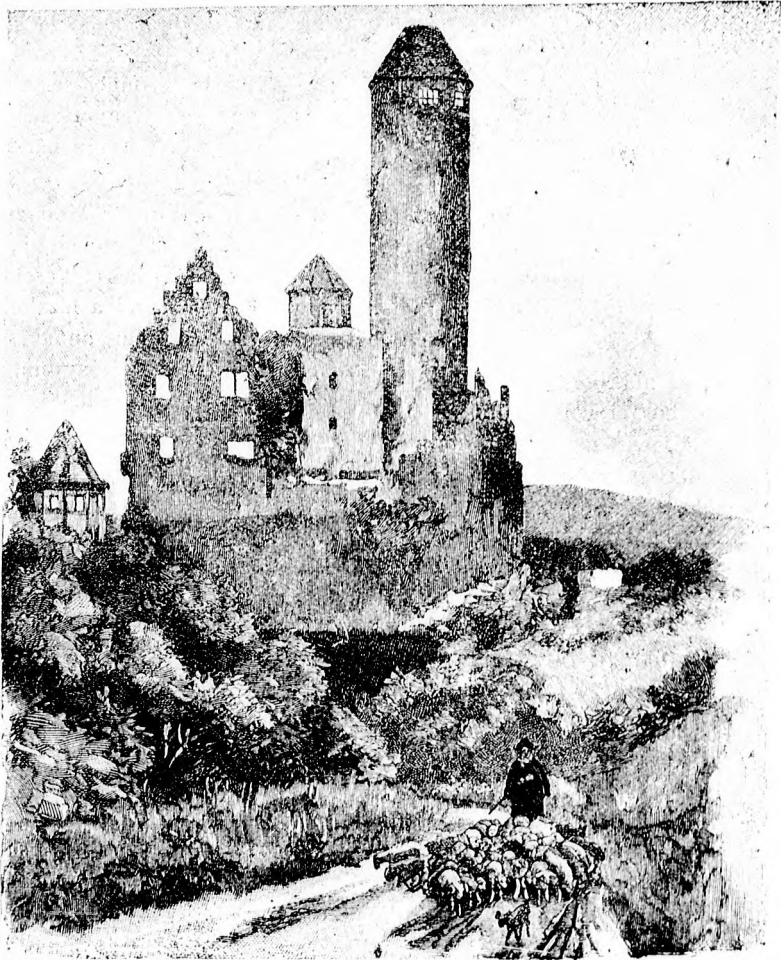
Johannának csak egyben volt igaza: Ha

Felicia nem képes háza becsületét megőrizni, akkor ő az első és egyetlen, ki visszaterelheti kötelessége útjára. Ha a közös bűn hatalmat adott neki gyarló, változékony kedélye fölött, valóban gyávaság volna, ha ezen hatalmat Ulrik javára föl nem használja.

Különben is, milyen hű Felicia, könnyen arra magyarázhatná távolmaradását, hogy fél tőle, hogy még nincs tisztában szívével s egykori szenvedélyét éveken át kutyahűséggel megőrizte szívében.

Ennél a gondolatnál nevetségesebb nincs. Még csak parány sem marad belőle. Ő valóban maga se gondolta, hogy az ember képes legyen egy nő iránti szerelemről, pedig ez a szerelem egykor őrvjögés volt, olyan alaposan leszokni.

Semmi, de semmisen él belőle szívében, lelkében, ő miatta Ulrik nyugodtan alhatik! Aztán megijedt ezen csunya ötlet miatt. Tekintete végigfutott a falon. Ezerszer inkább kerülne a sor ama

☞ R o m o k. ☜

ébenfa szekrényre, melyben egypár biztos vigasztaló előfordulható alkalmakra készen áll. Föl s alá járva a szobában kezdte magában szavalni, mi mindent fog neki mondani.

„A boldogtalanság hí téged“, ez az üres frázis fejezte be a levelet. Üres volt minden bizonynyal. Mert a gyermek száműzetése, az egyetlen, ami árnyat vehetett életére, az ő saját, szabad elhatározása volt. Haragra lobbant.

— Felelősre fogom vonni! — kiáltott ökleit megrázva. Fuldokolni kezdett a fölindulástól s hirtelen föl-rántotta az ablakot s beszívta a nedves, hűs éjjeli levegőt.

Odaát a sarokszárnnyban voltak a leányok szobái. Eszébe jutott neki az előbbi óra. Milyen messze volt ez mind! Becsukta az ablakot, elégette a levelet és levetkőzött, mert a még hátralevő két órát alvásra akarta használni.

Midőn — mint rendszeren — az óra és erszény mellé a gyűrűt is, melyet viselt, le akarta tenni az éjjeli-szekrényre, megdöb-bent, mert azt egykor Feliciától cserébe kapta, melyet neki ajándékozott.

Egyideig nézegette az egyszerű karikát, melybe ritka szépségű saphirkő volt foglalva; aztán megnézte a belső oldalát, hol mindkettőjük neveinek kezdőbetűi mellett egy nagy végzetes napnak keltje volt bevésve.

A viselése szokássá vált, s rá sem gondolva még akkor is az ujján hagyta, midőn Felicia iránti szerelmének utolsó szikrája is kialudt.

— Most azonban le kell tennem, — mondta maga s elhatározta, hogy reggel elcsukja. Ki tudja, mi mindent következtetne ő abból, ha holnap a gyűrűt az ujján látná.

Mikor lefeküdt s fejét lehajtotta a párnákra, rémülten felült, mert az az illat egészen beburkolta, mely előbb a levélből kiáradt. Csak azután jutott eszébe, hogy a levelet az ágyra dobta, s a párna magába szítta azt a sajátságos — irisz és opponax keverve — erős illatot.

És ámbár megfordította s végre kidobta azt a párnát, az átkozott illat mégis ott maradt. Rémes álmokkal kinozta, s minduntalan fölriasztotta.

Félőtkor, mint rendszeren, kopogtatott az éjjeli ór hosszú botja az ablakon.

Leo fölült ágyában. Feje zugott, s a reggeli zuhanyfürdő nem üdítette föl, nem hűtötte le föllázzadt véréit.

☞ Spanyol udvarló. ☜

Az idő kedvező volt, sűrű köd borította nemesak a folyót, de még az egész táját is úgy, hogy a kert fáit sem lehetett látni. Nem kell attól tartania, hogy Uhlenfeldéből meglátják, ha esolnokon közeledik a szigethez.

Minek várna hát?

Negyedóra mulva már ott vágta a kocsit vizes fái alatt. Wengernek kellett kerülnie, mert az egyetlen csónakban, mely a kikötőhelyen volt, tegnap Hertha elpályázott.

A lovat a majorban hagyta s nehézkes léptekkel ment a révhez.

Az öreg Jürgens majd leesett lábáról bámultában, midőn urát ilyen korán reggel gyalog jönni látta. Fecseggve, sietve, elkészítette számára a csónakot, mindenféle jó tanácsot adott neki az utra s térdig mártotta a vízbe roskatag testét, csak hogy a nagyságos úr kényelmesen szállhasson a csónakba. De azt mégsem álmolta volna, hogy a búcsúnál fényes ezüst-tallér terem a kezében. Csak most tudta meg, milyen szolgálatot tett. — Most megint az

járja, mint a régi időkben: „Hallgass!“

Mikor Leo a szürke ködben tova haladt, úgy érezte, mintha homlokát vasabroncs szorítaná. Karjai alig bírták az evezőket tartani.

Körülötte kóválygott a nedves köd... Itt-ott a napfény sárga utakat tört magának a tejszínű sűrű párakon keresztül. A partokat nem lehetett látni, csak az egyik oldalon merült föl imitt-amott egy csomó nád a szürke ködből.

A távolból éles, kurta esengetés hangzott. Uhlenfelden most reggelizni hívják a háznépet... Hat óra van.

„Milyen különös szokásokat és napirendet honosított meg Uhlenfelden a maga számára, ha ilyenkor, házurnő létére egyszerűen eltűnhet, nem csak egy, de ki tudja hány napon egymásután;” — gondolta Leo magában.

Kinyújtózkodott, hideg vízzel meglöcsölte homlokát és gyorsabban kezdett evezni, a vér gyorsabban keringett testében s lassanként felüdült. Az első gondolat, melyet a visszanyert életerő agyában keltett, az volt:

„Fordulj vissza!”

De hiszen az örület! Inkább szerencsének kell tekintenie, hogy ez a találkozás ilyen könnyű módon megtörténhet.

Nem kellett Uhlenfeldre mennie, nem kellett Ulrikkal szemben ürügyeket keresnie és a jövőben olyan szabad marad, mint eddig volt.

Egész erejével nekifeküdt az evezőknek. Ulrik nyugalma, Ulrik boldogsága, ez olyan ézél, melyet nem kell szégyelnie, elérése magasztos dicsőség.

A csónak csikorogva sikolt a kikötőhely kavicsára, ez volt az egyetlen a szigeten, melynek partjait mélyen alámosva, a vízből meredeken kiemelkedtek a folyóból; csak a sűrűn összefonódott gyökerek óvták meg az összeomlástól.

Itt egy forrás, mely a szigetet két részre választotta, kis öblöt vájt ki, melynek csendesebb vizében két-három csónak elfért.

Leo első pillantása a hófehér csónakra esett, mely hosszú fényes lánczczal egy fatörzshöz kötve volt. Tehát várta őt.

A köd olyan sűrű volt a fák közt, hogy a sziget belsejéből mitsem lehetett látni, még az imola is láthatatlan volt. Leo lassan lépkedett a kis patak mellett. A bokrok sűrű sövényeket képeztek, melyeken keresztül keskeny ösvény vezetett.

Azután világosabb lett, amint a sziget közepén elterülő tisztásra ért, melynek szélén az ősrégi áldozókó vagy oltár hevert.

Leo mélyen fölsóhajtva megállt mellette s remegő kézzel végigsimított korhadt lapján, melynek repedéseiben piros zuzmó ha fészkelte be magát, szétfreccsentett véresepekhez hasonlóan.

Szeme az imolát kereste, mely két csueszlopával s köztök álló szoboresoportjával kiemelkedett a ködből.

Ott, a talapzaton kuporgott fázva egy nőalak, ki közeledtére lassankint fölemelte fejét s rövid, szomorun félénk pillantás után ismét kezeire hajtotta.

De ez az egyetlen pillantás azt mondta Leonak: „Ő olyan maradt, amilyen volt.”

A vízhatlan köpeny csuklyájából ugyanaz az édes, halvány arcz világított feléje, mely egykor érzékeit rejtélyes mámorban fogva tartotta, ugyanazzal a rejtélyesen fátyolozott szemmel s ugyanazon szenvedő vonással szája körül.

Szorosobban simult a talapzathoz s nem emelkedett föl, midőn Leo levett kalappal megállt előtte.

— Felicia! — kiáltott. Hangja kemény és fenyegető, talán kissé keményebb is, mint szándéka volt.

Könytelen zokogás, mely hajlékony testét meg-rázkódtatta, volt a felelet. Nem nézett föl, csak levette bal kezét arczáról s lassan nyújtotta feléje... bágyadtan, tehetetlenül kereste ez a kéz ama másikat, melynek jönnie kell, hogy megragadja és átfogja.

De Leonak korántsem volt szándéka Feliciát barátságos módon üdvözölni s keze ismét visszahanyatlott ölébe bénaszárnyu madárként.

— Beszélni kívántál velem Felicia; — mondta röviden.

Most jobbát is levette arczáról és nedves, szemrehányó pillantása mintha kérdezné: „Ezt érde-meltem én tőled?”

„Mégis megöregedett,” gondolta Leo magában, midőn őt jobban megnézte.

Szemének külső sarkától az orcák felé finom vonalak húzódtak, szája lejjebb volt húzva és a szemöldök közti barázda gondosan be volt töltve szőke zsirarczfestékkel, melyen a köd apró, fényes harmatesöppekben ült.

Különös, ismételte a múlt éjjeli gondolatot, hogy az ember olyan alaposan kijózanodik szerelmi mámorából és aztán még egyszer mondta:

— Felicia, beszélni óhajtottál velem?

Felicia halk, félénk hangon kérdezte:

— Te talán sohasem kívántad azt Leo?

— Soha! — felelt amaz ridegen.

Fájdalmas mosoly rezgett ajkain s ez mindenek daczára meghatotta szívét. Szigoruan bánhat vele, ahhoz joga van, de durván nem.

— Érts meg jól, Felicia, nem azért jöttünk ide, hogy bókokat mondjunk egymásnak, vagy hogy a rég kihült hamut piszkáljuk. Itt komolyan és nyiltan kell beszélni, bármennyire is fáj — és nekem az a szándékom neked nagy fájdalmat okozni.

Felicia mélyen föllélegzett, mintha ez a nyilt hadizenet megnyugtatta volna, aztán megadással lehajtotta fejét.

— Mindenek előtt, hogy minden félreértés ki legyen kerülve — folytatta Leo. — Elfeledded — vagy — nem fáj már, ami egykor köztünk történt?

— Nem értelek, — felelt Felicia halkkal.

— Hát te — hát — egy szóval mondva — érzesz még irántam egy szikra hajlamot?

Felicia behunyta szemét és fejét rázta, bágyadtan, lassan, mint egy beteg.

Aztán félig behunyt szemmel szólt:

— Nyugodt lehetsz, nincs ember ezen a világon, kitől annyira irtóznék, mint tőled.

— Arra épen nincs szükséged, — felelt Leo kényszerülten nevetve. — A mi köztünk történt, az ugyszólván természetes dolog volt, minthogy már annyira jutottunk — — —

Leo elhallgatott, homályosan érezve, hogy gondolatai megzavarodnak. Aztán megint összeszedte magát és folytatta:

— Most nem arról van szó, ami *volt*, de arról, ami *van*... s irtózol-e tőlem, vagy nem: az mind-egy... Ha már itt vagyok, jogommal élek s néhány kérdést intézek hozzád, melyekre felelni fogsz, mert itt állok, mint férjed barátja.

Felicia megadással mosolygott.

— Kérdezz hát! — suttogta.

— Igaz-e, amit a környéken pletykáznak, hogy te, hogy te család a férjedet?

Nyugodtan, szeliden, el nem fordítva tőle fátyolozott tekintetét, felelt: „Igen!”

Leo azt hitte, hogy a talapzat kövei, melyekhez támaszkodott — inognak. Harag és irtózat forrt benne. Feléje nyújtva kezeit, fojtott hangon kiáltotta nevét.

Felicia összekulcsolta kezeit s bágyadtan, mosolyogva mondta:

— Mindennap, minden órában csalom. Életem csalás és gyalázat lett — mellettem Ulrik élete pokoli kín.

— Kicsoda az a gazember? — kiáltott Leo — fogát csikorgatva... — Nem mégy el innen élve, ha nem mondd meg a nevét!

(Folytatása következik.)

Öreg ember nem vén ember.

Mult számunkban adott cikkemben azt mondtam, hogy Jókai házasságát az „Öreg ember nem vén ember“ című regényében írta meg előre olyan pontossággal, mintha csak tükörben látta volna jövőjét. Ennek az állításunknak illusztrálásával álljon itt az „Öreg ember nem vén ember“ című regényből annyi, amennyi már betelt. Ennek a regénynek négy része van, az, amelyik mintegy profeczia vonatkozik a koszorus író sorsára. „A szív martyrjai“ címét viseli. Ebben egy öreg festő két fiatal növendéket protegál, akik szerelmesek egymásba, de egyik sem mer nyilatkozni, s a két fiatal művész, a fiu és leány elkerülnek tőle.

Egyszer az öreg ember — a híres festő — megbetegszik; akkor már nincs mellette a két gyerek. A fiu már előbb elküldött volt neki Párisból egy képet, amelyen a leányt egy falusi udvarban festi le, amint ludat tőm. (Azt hiszi, férjhez ment.) Erre mondja az „öreg ember“: Megkaptam az influenzát, lefektettek. A festőiskolával fel kellett hagynom. Kicsi hija volt, hogy el nem patkoltam. A háziorvosom csak később mondta meg, hogy egy kis mellhártyagyulladás estem keresztül. Betegségem alatt odahozattam az ágyam elé a ludtőmő Esztának (magyarosított Stella) a képét s gyönyörködtem benne . . .

Ekkor kerül elő a leány, maga is beteg. Az öreg ember megsajnálja. „A szánakozás nagy kerítő.“ Kimennek együtt a Svábhegyre, ahol van minden, még jó levegő is. A leány itt már egészen otthon van. Furesa, kellemes boldogság kezd meghonosodni ebben a kis külön életben, ahol nincs társaság, ahol senki sincsen. Csak fehér czicza, meg kis borju, meg szép zuzmarás téli nap.

És aztán lassan besötétedik: a hideg egyszerre érezhető lesz. Az én influenzás testem azt leghamarább megérzi. Kihoztam az angol shawlt. Az kettőnknek is elég betakaródnia. A terracetől pedig még nem lehet megválni. Most gyulnak ki a lámpások Pesten, Budán. Micsoda ezeregyéjszakai látvány! Ezernyi gáz- és villanycsillag a földön, amiknek a fénye aranyat fest a város fölött derengő ködre az égen. Odafenn pedig a sötétkék mennyboltozatot a miriád csillag: amelynek színváltoztató szípor-kázása hozzánk beszél. Ha tudjuk, értjük, ha nem tudjuk, nem értjük, mit beszél. Egyszer-egyszer végig huz közöttük egy fényes meteor, aztán a másik, a harmadik, öt-hat egyszerre! A Leonidák éjszakája van ma! Kinek jutna eszébe, hogy még tegnap halott voltam, a férgek testvére voltam, mikor ma az égiek közt járok! Élek!

. . . És én nekem e sápadt leány megjelenésére volt szükségem, hogy ezt megtudjam. Ha ez oda nem ront hozzám, én most ott ülnék a kandallóm előtt, hálókabátban s számlálnám az óranegyedeket, amikben a „codeint“ be kell vennem.

Néhány sorral alább azt mondja:

„De hát megálljunk csak egy szóra! Hát ez csak ugy rendes állapotszámba megy, hogy egy ur, meg egy kisasszony, akiknek semmi családi összeköttetésük nincs, csak ugy bejelentetlenül és felmentetlenül együtt lakjanak nappal és éjjel egy magányos házban?“

Tudni kell azt, hogy a Svábhegyen nincs kholera, nincs influenza — és nincs pletyka.

Én 71 esztendő vagyok, ő pedig 17.“

Az „öreg ember“ a leány gondozása alatt meggyógyul s azt mondja: „A hála is nagy kerítő, s én ennek a leánynak az élettemmel tartozom.“

Neki köszönhetem, hogy visszanyertem ezt az egész szép világot, hogy a tavasz megint virágokat hoz a számomra, hogy a lelkem éppen ugy megszabadult a buskomorságtól, mint a testem a bélpokoltól.

Eszta is megszépült, mire az idő kitavaszkodott. Arcza megtelt, piros lett, a haja megnőtt, termete is kifejlődött: a tavalyi ruhái helyett ujakat kellett neki csináltatnom. Az különben is rendes kötelessége a családfőnek. A divat évszakonkint változik. Meg kellett ismerkednem szabónókkal, konfekciós boltosokkal. Ez nekem tetszett.

S aztán ugy fordul a helyzet, hogy a leányt az öreg ember el akarná küldeni Münchenbe, hadd folytassa tanulmányait, hadd fejezze be; hadd legyen kész művész.

És itt következik a legérdekesebb rész, ami talán egészen így történt meg: amit leginkább tarthatunk előlegezett vallo-másnak ebben az érdekes műben.

A leány azt kérdi:

— „Hát nem szeret ön már engem?“

S amikor ezt mondta, a kezemet az ajkához emelte és megcsókolta.

Feleltem rá: „De igen Eszta, szeretlek.“

Erre a szóra egyszerre a nyakamba borult, átkarolta a fejemet, megcsókolta az ajkamat és sirt.

Az első érzés volt nálam az ijedtség. Az az ijedtség, amit az ember érez (a becsületes ember), mikor véletlenül egy nagy kincsre talál: „ez nem az enyim, ez a másé; de az enyim lett, én találtam.“

Aztán valami kevély melegség hevité át a belsőmet.

Én még merek élni! Én még érdemes vagyok arra, hogy éljek! A szívdobbanásomnak még visszhangja támad!

Vakmerő lettem. Utána mertem nyulni a talált kincsnek. Azt sugtam a leánynak: „kérdézd ezt tőlem tegezve.“

Elrejté az arcát az arcom mögé és alig hallhatón susogá: „szeretsz-e?“

Akkor aztán magamhoz szoritám igazán.

— Szeretlek, Eszta. És mindig szeretni foglak.

— Akkor engemet is magaddal viszel az utra.

— Velem jössz.

Ezen azután elkezdett nevetni, tapsolni, tánczolt, mint egy maenade.

Együtt utazni, — végig a szép Itálián, — egy férfinak egy nővel: — olyan kaczagató egy ötlet ez!

Én hagytam kacagni. Magam nem találtam benne semmi nevetnivalót. Ez bizony végzet! Így hozta a sors. — Levontam belőle a következményeket . . .

„Ebéd fölött folyvást az utitervekről fecsegett. Hová fogunk menni? Velenczébe, Flórenczbe, Rómába, Nápolyba, Sorrentóba, Capri szigetére. Miket kell az utra beszerezni?“

Nekem pedig ezeket mind fel kellett írnom a jegyzék-tárczámba. Az amatőr fotográfépet se felejtjük el, ami egy táskában elfér.

Azt hitte, hogy ezzel minden rendben van.

Engem sértett valami gondolat.

Az, hogy nem fél tőlem. Hát igazán olyan biztosíték az az ősz szakál, hogy azt félelem nélkül megczibálhatja minden gyermek?

Gyermeknek hiszi ez magát, engemet pedig „a hegyek vénjének?“

„Egyszer aztán odasimult hozzám, mint a törlészkező macska s azt sugá a fülembe: „De ugyebár, az ujságok nem fogják kiírni, hogy „ön“ — hogy „te“ — hogy mink“ Olaszországban utazunk.“

(Aha! Tehát mégis megrezzent a szemérem hurja a lelkében!)

De bizonyosan ki fogják írni.

Erre aztán elkomorodott: megnyult az arca, a szempilláit lesütötte.

Kis idő múlva azt kérdezte tőlem:

— Mikor kelünk az olaszországi utra?

— Épen holnaphoz két hétre.

Erre fanyalgó nyafogásra fogta a beszédet.

— De hát miért olyan hosszú idő múlva?

— Azért, mert a neveinknek két hétig kell kifüggesztve lenni az anyakönyvezető hivatalos tábláján.

Erre a szóra csak odarogyott a lábaimhoz, átölelte a térdeimet és zokogott.

... Hát már ezt így hozták a csillagok.

„Hát azokról a bűbajos alkonyatokról mit beszéljek, amiket egymás mellett ülve végigélveztünk Sorrentóban Capri szigetén, amikor az ember alig tud megválni a ragyogó éjszakától: itt még a csillagok is melegen sütnek. Valami érzékeny idegek, amik még a csillagok melegét is megérik. (Hisz azok is napok!)

S aztán mikor hazatértünk, kosarakat töltöttem meg az ő kedvence növényeivel, amik otthon az ő szobáját fogják díszíteni. (Azokhoz még konzuli engedélyt is kellett kijáratnom, hogy a határon átereszsék.)

Hát nem szép a nászutazás?...

Ami ezek után következik, az már egészen a regényíró fantáziája, az már egészen a *jövő*.

Itt következik az, hogy az asszonyt most már „*be kell vezetni a világba.*”

A regénynek ezt a részét csak helyenkint disziti már a költő a multból vett s most ide, előre helyezett jelenetekkel, amik szintén valóság számba mehetnének.

Annyi bizonyos, hogy Jókai nászának az érdekességét csak növelheti az, hogy lényegét s előzményeit az ő saját regényéből tudhatja meg az olvasó.

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Rettenetes az kérem, ha az ágyunkban fekszünk, édesen alszunk s egyszerre csak a félrevert harang kongása kelt fel bennünket álmunkból — tűz van!

Hogy megremegünk tőle, hogy félünk, hogy nem a mi tetőnk gyúlt-e ki s ha másé ég is, hogy szalad a hideg hátunkon végig attól a pirosra festett égtől; azoktól az eget nyaldosó lángoktól szinte didergünk.

Borzasztóbb azonban, ha napokkal előbb látjuk közeledni a veszedelmet a szomszédos folyó hullámaiban, ha éjjel-nappal megfeszített munkával dolgozunk a töltéseken, hogy megvédjük, ami kevesünk van, ha, mikor álmra hajtjuk fejünket (micsoda álm az! ?), nem tudjuk, hogy a bekövetkező hajnal nem talál-e egész koldusképen, kinek mindene elveszett? Ha több napi elcsigázó munka után a félrevert harang kongása ébreszt fel, meneküljön, aki tud, mentse meg koldus életét, egyebet úgysem menthet, — itt az árvíz! — Oh, az még borzasztóbb! Mert nem csak egy ember, nem egy család, nem egy község veszedelme! Koldusbotra juttat a kiöntött ár egy egész országrészt, annak iszapjából ínség, nyomor, éhhalál sarjadzik.

Végigvonul az egész Duna mentén a jajszó. A rakoncátlan folyó az őszi esőzéstől megáradt, s hiába küzdöttek az árvízfenyegetettek emberfölötti erővel, a hatalmas víz elszakgatta a gátakat és elöntötte a vidéket Györsziget tájékán.

A víz oly magasan áll, hogy a jegenyefáknak csak lombos dereka látszik ki a vízből s tiz falut elpusztított. A lakók nem hittek a vészbizottság felszólításának, a földjeiken volt gabnakereszteket és szénaboglyákat nem hordatták idején biztos helyre, s most a ragadó ár viszi őket egyik határból a másikba.

A nagy Dunánál Révfalu mögött szakadt át a medvei töltés először; az ár Vének község felé hömpölygött, onnan Révfalu községnek került vissza a Szigetközbe. — Majd a Rábaszabályozó társaság töltését szakította át a Duna árja, s hatalmas résen zúdult Pinyéd községre. Ebben a községben egyetlen férfi sem volt otthon, mind közerőnek volt kirendelve a nagy Dunához. A kirendelt katonaság a faluban volt asszonyokat és gyermekeket hamar megmentette, de víz alá került az egész község vagyona.

A népség a pinyédi töltésen tanyáz — egy nagy koldus család, kinek betevő falatját ragadta el a romboló áradat.

Ugyaníly sor érte Abda, Szabadi, Nagy-Bajcs, Szögye, Vámos, Újfalu, Kis-Bajcs, Vének, Bacsa és Zámánd községeket és az itt elmondottak nemcsak Györmegyre, de Komárommegyére épp úgy állanak, mint a Csalóközre. Körülbelül százezer holdnyi terület fekszik víz alatt s nem lehetetlen, hogy mire soraim napvilágot látnak, — főleg, ha a tiroli hegyeket újabb felhőszakadás sújtja — megkétszereződik ez a terület, az sem lehetetlen azonban, hogy addigra ez a különben olyan békés öreg Duna megünja fiatalos rakoncátlanokását, visszatér medrébe, a most a szántóföldek fölött hömpölygő ár visszatarokodik — hogy elpusztítva, izzappal földve hagyja vissza kalandozásának színhelyét — aztán tócsákat hagy majd vissza az elöntött vidéken, s a föld szegény népe, kinek e veszedelem kenyerét vette el, halászhat e tócsákban az ott szorult kárászok és apró pontyok vagy csukákra.

Hatalmas urak az elemek e földön, ha féküket szakítják, míg korlátok között hűséges és engedelmes szolgálai az embernek, megtüri a víz hajóinkat a hátán, elszenvedi, ha egy-egy büszke gőzhajó végighasítja tükrét, de ha megárad, végtelenül kicsiny és tehetetlen vele szemben az ember — s az imában talál csak — ha talál fegyvert ellene.

Én.

A lóversenyeket látogató t. közönség ama része, mely okvetetlen kimegy, akár szép, akár rossz idő van: a Lovaregylet főpénztársága által tisztelettel felkéretik — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a pénztáraknál (pedig 18—20 pénztár van), hogy beléptijegyeit délelőtt benn a városban, a programokon megjelölt **dohánytőzsdékben előre megváltani** sziveskedjék.

Másrésről felkéretik a közönség, hogy beléptijegyét az öltönyön kívül **láthatólag kitűzni** sziveskedjék, s így az ellenőrség részéről felszólításokat mellőzhesse.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Holzmann Ignác urnak. A nagyértékű értekezés sikerült fordítását megkaptuk, át is olvastuk, sajnós, ily nagy terjedelmű értekezést csak akkor adhatnánk, ha szorosan az a szak volna működésünk irányítója. Csakhogy mi első sorban szép-irodalmi lap vagyunk, amennyiben ilyen cikket közlünk, azoknak nem szabad egy kötetnyire terjedni. A jelige nagyon igazat mond, bár látszólag ellenünk argumentál, de azért olvasóink nagy zömét mégis közönyösen hagyná a hozzánk juttatott értekezés. — **Ifj. Zs. B.** Köszönjük, a kérdezettek be vannak osztva; ami levelének utolsó sorait illeti, arra csak akkor felelhetünk, ha az illető, aki ezekben a dolgokban intézkedik, visszajön. Addig egy kis türelmet kérünk. — **S. F. L.** A prózát igen, a többit nem. Az utolsót mintha már olvastuk volna valahol! — **Gyalokai Gyalokay T-né** urnőnek. Munkatársunk még, legközelebb is jelenik meg tőle egy kedves elbeszélés. Már azt — bocsánat — nem tehetjük engedélye nélkül. — **P-y L.** Minthogy ugyanez több lapban is megjelent (a nyomtatott szöveget küldte hozzánk), s talán akkor, amikor mi még nem hozhattuk, sajnálatunkra nem használhatjuk fel. — **C. P.** Németül nem lehet, legfeljebb magánlevélben, de a lapban nem. — **T. K. G.** Oly rejtvényeket, melyek lapunk címével foglalkoznak, elvből nem közlünk, ha még oly ügyesek is. — **R. V.** Szemrehányása nem érhet bennünket, mert lehetetlen, hogy csak és mindig csak az öné veszett volna el. Sziveskedjék megírni használt álnevét. — **J. M. Jó.** — **R. D.** Bevált. — **F. Sz.** Nem jár díjazással, s a megreklamált eddig már valószínűleg meg is jelent. — *Több kéziratról jövő számunkban.*

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **FARAGÓ SIMON.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Prófeta-utca 7. szám.